

Raet
nasjonalpark

Postadresse
Postboks 788 Stoa
4809 ARENDAL

Besøksadresse
Arendal
Ragnvald Blakstadsvei 1
4638 Arendal

Kontakt
Sentralbord: +47 37 01 75 00
Direkte: +47 37 01 78 45
fmavpost@fylkesmannen.no

Grimstad kommune
Postboks 123
4891 GRIMSTAD

Saksbehandler Jenny Marie Gulbrandsen

Vår ref. 2017/10889-0 432.3

Deres ref.

Dato 12.03.2018

Svar på søknad om tillatelse til kyststi gjennom Raet NP og Søm LVO- Grimstad kommune

Jeg viser til søknad fra Grimstad kommune om tillatelse til etablering av kyststi gjennom Raet nasjonalpark og Søm landskapsvernområder.

Raet nasjonalparkstyre har behandlet søknaden på styremøtet 27.02.18 og søknaden er innvilget.

Med hilsen

Jenny Marie Gulbrandsen
nasjonalparkforvalter

Etter våre rutiner er dette brevet godkjent og sendt uten underskrift

Kopi til:

Statens naturoppsyn

Fylkesmannen i Aust- og Vest-Agder

Pb 525

Postboks 788 Stoa

4605

4809

KRISTIANSAND S

ARENDAL

Saksfremlegg

Arkivsaksnr: 2017/10889-0

Saksbehandler: Jenny Marie Gulbrandsen

Dato: 09.02.2018

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Raet nasjonalparkstyre	7/18	27.02.2018

Søknad om tillatelse til kyststi gjennom Raet NP og Søm LVO- Grimstad kommune

Vedlegg

- 1 Fevikkilen øst (2)
- 2 Haugenesområdet 2
- 3 Hasseltangen 2

Saksprotokoll i g - 27.02.2018

Vedtak

Forvalters innstilling enstemmig vedtatt

Forvalters innstilling

Nasjonalparkstyret for Raet nasjonalpark og Søm landskapsvernområde gir tillatelse etter verneforskriften for Raet nasjonalpark (FOR-2016-12-16-1632) § 3 og etter verneforskriften for Søm landskapsvernområde (FOR-2016-12-16-1633) §3 til etablering av kyststi på omsøkte traseer. Tillatelsen omfatter utbedring av eksisterende traseer, etablering av klopper/ små bruer, rydding av nye traseer ved behov og merking av kyststien i sin helhet.

Det er gitt vilkår for tillatelsen:

- Tiltak utover enkel sti skal gjennomføres i allerede tilrettelagte områder.
- Tiltaket skal utformes i henhold til DN- Håndbok 27
- Dersom det ikke foreligger egen stimerking for Kyststi, kan man benytte merkevaren for norske verneområder.
- Alt avfall skal fjernes fra verneområdene og leveres på egnet avfallsmottak, eventuelt ryddes i tråd med retningslinjene i forvaltningsplanen.

Tiltaket skal være igangsatt senest tre år fra denne dispensasjonen ble gitt.

Dersom man ønsker å frakte materialer over land, minner vi om at motorisert ferdsel i utmark er søknadspliktig.

Saksopplysninger

Grimstad kommune søker om tillatelse til etablering av kyststi gjennom verneområdene Raet Nasjonalpark og Søm landskapsvernområde. Grimstad kyststi vil gå langs kysten fra grensen mot Lillesand i vest og Arendal i øst. Den har ingen definert standard og vil tilpasse seg terreng og muligheter for universell utforming lokalt.

Bygater, bygdeveier, svaberg og turstier vil inngå, og man ønsker god informasjon om hvilke deler av stien som har universell utforming, samt mulighet for P-plasser og toalett/avfallsfasiliteter. Enkelte traseer vil være rundturer, andre kan potensielt kombineres med bruk av båt/syssel.

Det er gjort et omfattende registreringsarbeid og traseen er på vedlagte kart trukket med rød linje. Røde punkter indikerer behov for et enkelt skilt/markør av stien.

Kyststien, slik den er kartlagt og foreslått, vil gå igjennom verneområdene på følgende traseer:

- Storesand statlig sikret friområde (kart Fevikkilen øst)
- Haugenebba, statlig sikret friområde
- Barlinda, statlig sikret friområde
- Kvennbekken, statlig sikret friområde og privateid
- Ruakerkilen, statlig sikret friområde og privateid, 2 ulike traseer
- Hasseltangen, statlig sikret friområde og privateid, 2-3 ulike traseer
- Lillenes, privateid, (alle på kart Hasseltangen)

Naturmangfoldloven og verneforskrift

Raet nasjonalpark og Søm landskapsvernområde ble vernet ved kgl. res. av 16.12.2016. For verneområdene gjelder Forskrift om vern av Raet nasjonalpark, i Tvedestrand, Arendal og

Grimstad kommuner i Aust-Agder fylke og Forskrift for vern av Søm landskapsvernområde, Grimstad Kommune, Aust-Agder.

Formålet med Raet nasjonalpark fremgår av verneforskriften § 1, som lyder:

Formålet med nasjonalparken er å bevare et større naturområde uten tyngre inngrep med egenartede og representative økosystemer, mange godt bevarte kvartærgeologiske forekomster etter siste istid, og med særlig vekt på plantelivet, dyrelivet, naturtyper, kystlandskapet med sjøoverflaten og kulturminner knyttet til Aust-Agders kystområde både på land og i sjø. For de marine delene er formålet særlig å ta vare på det undersjøiske landskapet med tilhørende marine arter og marine naturtyper som israndsavsetninger, skjellsandforekomster, bløtbunnsområder, ålegras- og undervannsenger, tareskog og gyteområder for fisk.

I sone A er formålet å ta vare på fuglelivet, spesielt med hensyn til sjøfuglene og deres hekkeplasser, jf. kart.

I sone B er formålet å ta vare på sårbare naturtyper og arter, jf. kart.

I sone C er formålet å ta vare på områder med særskilt vitenskapelig betydning som referanseområder i sjø, jf. kart.

Allmennheten skal gis anledning til opplevelse av naturen gjennom utøvelse av naturvennlig og enkelt friluftsliv med liten grad av teknisk tilrettelegging.

Aktuell hjemmel for tiltaket:

§ 3 pkt. 1.1 Vern mot inngrep i landskapet

Området er vernet mot inngrep av enhver art, herunder oppføring og ombygging av varige eller midlertidige bygninger, tilbygg, brygger, gjerder, anlegg og innretninger herunder anlegg for energiproduksjon og oppdrett/akvakultur, hensetting av campingvogner, bobiler og maskiner, opplag av båter, bøyelegging av båter, vegbygging, bergverksdrift, graving, kunstige sandstrender, utfylling og henleggelse av masse, mudring og dumping, uttak av skjellsand, boring og sprenging, bryting av stein, mineraler og fossiler, fjerning av rullestein, større stein og blokker, drenering og annen form for tørrlegging, nydyrking, flatehogst, bakkeplanering, fremføring av luft-, vann-, sjø- og jordledninger, bygging av bruer og klopper, oppsetting av skilt, opparbeiding og merking av stier, løyper o.l. Opplistingen av tiltak er ikke uttømmende.

§ 3 pkt. 1.2 Bestemmelsene i pkt. 1.1 er ikke til hinder for:

b) vedlikehold av eksisterende stier og gamle ferdselsårer, skilt, bruer og lignende, i tråd med retningslinjer i forvaltningsplan.

§ 3 pkt. 1.3 Forvaltningsmyndigheten kan etter søknad gi dispensasjon til:

g) bygging av nye konstruksjoner og installasjoner, oppsetting av nye skilt og merking av stier, for å legge til rette for friluftsliv i tråd med forvaltningsplan.

Formålet med Søm landskapsvernområde fremgår av verneforskriften § 1, som lyder:

Formålet med Søm landskapsvernområde er å ta vare på et særegent natur- og kulturlandskap for denne delen av Skagerrakkysten med kvartærgeologiske forekomster og den varmekjære floraen som preger landskapet.

Allmennheten skal sikres anledning til natur og landskapsopplevelse gjennom utøvelse av naturvennlig og enkelt friluftsliv med liten grad av tilrettelegging.

Aktuell hjemmel for tiltaket:

§ 3 pkt. 1.1 Vern mot inngrep i landskapet

I et landskapsvernområde må det ikke settes i verk tiltak som kan endre det vernede landskapets særpreg eller karakter vesentlig. Pågående virksomhet kan fortsette og utvikles innenfor rammen av første punktum. Nye tiltak skal tilpasses landskapet. Det skal legges vekt på den samlede virkningen av tiltak i området.

Med de unntak som følger av tredje og fjerde ledd er det forbud mot inngrep som vesentlig kan endre eller virke inn på landskapets særpreg eller karakter herunder vegbygging, oppføring og ombygging av varige eller midlertidige bygninger, anlegg og innretninger, hensetting av campingvogner, bobiler og maskiner, opplag av båter, graving, påfylling av masse, sprenging, boring, uttak og fjerning av større stein og blokker, mineraler eller fossiler, drenering, annen form for tørrlegging, nydyrking, nyplanting, bakkeplanering, fremføring av luft- og jordledninger, bygging av bruer og klopper, oppsetting av skilt, opparbeiding og merking av stier, løyper o.l. Opplistingen er ikke uttømmende

Bestemmelsene i første og annet ledd er ikke til hinder for:

b) Vedlikehold av eksisterende stier, skilt, bruer og liknende, i samsvar med retningslinjene i forvaltningsplanen.

Vedlikehold av eksisterende veier i samsvar med tilstand på vernetidspunktet, i samsvar c) med retningslinjene i forvaltningsplanen

Forvaltningsmyndigheten kan etter søknad gi tillatelse til:

d) oppsetting av skilt og merking av stier.

I utkast til forvaltningsplan for Raet nasjonalpark og Søm landskapsvernområde av 16.12.17, punkt 3.3.1 er det gitt retningslinjer for tilrettelegging for friluftsliv:

Valgfrihet og verneverdier

Friluftslivsutøveren skal i størst mulig grad kunne velge hvor han/hun vil ferdes innenfor nasjonalparken. Samtidig skal ikke friluftaktiviteten være til skade for verneverdiene. Ved

behov skal derfor forvaltningsmyndigheten søke å styre ferdsele bort fra spesielt sårbare områder.

Hensynsfull forvaltning

Forvaltningstiltak skal i størst mulig grad utformes slik at brukeren ikke opplever at ferdsele blir unødig regulert. Nødvendig styring av ferdsele skal fortrinnsvis skje gjennom informasjon eller kanalisering gjennom positive tiltak. Strengere håndheving og reaksjoner skal først og fremst benyttes i forbindelse med bevisste overtredelser av reglene i sårbare områder. Merk likevel ferdselsforbudet i sone A.

Tilrettelegging

All tilrettelegging for friluftsliv og ferdsel skal være i tråd med DN-håndbok 27 Naturvennlig tilrettelegging for friluftsliv (2006) og Merkehandboka (2009). Nasjonalparken forvaltes i to hovedgrupper av øyer/områder med tanke på tilrettelegging: Tilrettelagte og ikke tilrettelagte. Graden av tilrettelegging vil variere. Ved all tilrettelegging skal det vurderes konkret om tiltaket kan og bør ha universell utforming. Der universell utforming ikke er forenelig med verneformål og/eller verneverdier, skal det tilstrebes så god tilgjengelighet som mulig.

Vedlikehold

Vedlikehold omfatter ikke ombygging og utvidelse, og skal skje på en slik at måte at stier, skilt, bruer og løyper opprettholdes uten å endre karakter. Dette innebærer bruk av materialer, løsninger og teknikker som ikke vesentlig skiller seg fra det som tidligere er benyttet.

Etter § 7 i naturmangfoldloven (nml) skal prinsippene i §§ 8-12 legges til grunn som retningslinjer ved utøving av offentlig myndighet, bl.a. når forvaltningsmyndigheten fatter vedtak om dispensasjon etter verneforskriften. Dette gjelder prinsippet om kunnskapsgrunnlaget (§ 8), føre-var-prinsippet (§ 9), prinsippet om økosystemtilnærming og samlet belastning (§ 10), prinsippet om at kostnadene ved miljøforringelse skal bæres av tiltakshaver (§ 11) og prinsippet om miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder (§12).

Vurdering

Verneverdiene i dette området er i godt dokumentert gjennom verneprosessen og naturdatabaser. Området er imidlertid svært sammensatt med mange verneverdier konsentrert på små områder. Tiltaket baserer seg i stor grad på å benytte eksisterende stier og en forbedring av disse. Kulturminner og naturtyper er godt dokumentert, og tiltaket er vurdert til å være lagt utenom sårbare verdier, eller at naturtypene som berøres er robuste mot den type belastning som tiltaket innebærer. Det gjelder for eksempel bøkeskogen på Hasseltangen og edellauvskogen på Lillenes.

Det er gjort omfattende registreringer av rødlistede arter i områdene, spesielt i Ruakerkilen. Dette er primært sjøfugl under hekking og trekk og en betydelig mengde sjeldne karplanter som rødtopp, dverggylden og ormetunge. Stien er foreslått lagt utenom disse verdifulle strandengene hvor det også er iverksatt skjøtselstiltak.

Kunnskapsgrunnlaget om naturmangfold og effekter av omsøkte tiltak, jf. nml. § 8, anses på bakgrunn av dette som godt, og føre-var-prinsippet i nml. § 9 tillegges derfor ikke vekt i vurderingen.

Økosystemtilnærming og samlet belastning (nml. § 10) er vurdert til å være av begrenset omfang da tiltaket ikke innebærer ytterligere forstyrrelse av sjøbunn, planteliv, fauna eller geologi.

Forvalter anser at krav om naturlig tilrettelegging kan ivaretas ved vilkår i tillatelsen.

§ 12 i nml. vurderes ivaretatt med vilkår i tillatelsen om forsvarlig drift og opprydding. Eventuelle kostnader ved miljøforringelse, skal bæres av tiltakshaver, jf. nml. § 11.

Forvalters vurdering er at omsøkt tiltak ikke påvirker verneverdier eller strider mot vernevedtakets formål. Området er blant de mest benytte turområdene i regionen og godt innenfor de målområder som er beskrevet tilrettelagt i forvaltningsplanen. En etablering av Kyststi behøver ikke forsinkes av arbeidet med besøksstrategi, men heller inngå som et eksisterende tiltak/tiltak under utforming i videre arbeid med besøksstrategi.

Tiltaket anses som gunstig med tanke på både god tilrettelegging og samling av slitasje på markerte stier/traseer som unngår områder med sårbare naturverdier.

Konklusjon

Forvalter anbefaler at Nasjonalparkstyret for Raet nasjonalpark og Søm landskapsvernområde gir tillatelse etter verneforskriften for Raet nasjonalpark (FOR-2016-12-16-1632) § 3 og etter verneforskriften for Søm landskapsvernområde (FOR-2016-12-16-1633) §3 til etablering av kyststi på omsøkte traseer. Tillatelsen omfatter utbedring av eksisterende traseer, etablering av klopper/ små bruer, rydding av nye traseer ved behov og merking av kyststien i sin helhet.

Det er gitt vilkår for tillatelsen:

- Tiltak utover enkel sti skal gjennomføres i allerede tilrettelagte områder.
- Tiltaket skal utformes i henhold til DN- Håndbok 27
- Dersom det ikke foreligger egen stimerking for Kyststi, kan man benytte merkevaren for norske verneområder.
- Alt avfall skal fjernes fra verneområdene og leveres på egnet avfallsmottak, eventuelt ryddes i tråd med retningslinjene i forvaltningsplanen.

Tiltaket skal være igangsatt senest tre år fra denne dispensasjonen ble gitt.

Dersom man ønsker å frakte materialer over land, minner vi om at motorisert ferdsel i utmark er søknadspliktig.